

Schrijverskoppen: veel te beleven

9D
27.4.98

'Wie schrijft die blijft' hoor je wel eens zeggen. Maar vele Drentse schrijvers, ook wel bekend als 'schrievers', zijn hier kennelijk toch niet zo van overtuigd. Voor alle zekerheid hebben ze zich dus laten vereeuwigen door de beeldende kunstenaars Ger Siks, Trudy Kramer en Herman van Hoogdaem. Met dat 'blijven' komt het dan zeker wel goed. Voorlopig zijn de portretten van 27 schrijvers, vergezeld van een tekst, te zien in het Drents Museum te Assen.

Wellicht uit angst dat niemand de tentoonstelling zou willen bezoeken, heeft men Bart Veenstra, ook één van de geportretteerden, ingehuurd om te protesteren tegen het feit dat hij in het museum te kijk hangt, maar helaas lukte het niet hier een echte rel van te maken.

Door **Gerard Berends**

Nu vind ik trouwens wel dat men schrijvers lezen moet, dus gewoon met een boekje in een hoekje. Een enkele keer kan het voorlezen door een schrijver ook nog interessant zijn in verband met intonatie, ritme en interpretatie van het werk, maar of het zien van schrijvers hun werk een meerwaarde geeft, betwijfel ik. Wat de beeldende kunst betreft hadden er net zo goed 27 melkboeren, 27 leden van een touwtrekvereniging, 27 vrijwillige brandweerlieden of 27 zeemeerminnen, maar die zijn in Drenthe nogal schaars, op papier of paneel gezet kunnen worden.

Maar gegeven het uitgangspunt 'um een overzicht in woord en beeld te geven van wat der an 't ende van de twintigste eeuw an literatoren rondleup in de Olde Landschap' kan men, afgezien van wie nu wel of niet tot die groep (willen) behoren, voor wat de schilderijen,

aquarellen en potloodtekeningen spreken van een geslaagde tentoonstelling. Dat wil zeggen: in en rond de koppen valt er genoeg te beleven in het werk en dan bedoel ik niet alleen in symbolisch opzicht, maar ook in kunstzinnig opzicht, zodat ook voor degenen die de schrijvers en hun werk niet kennen, de wijze van weergeven, de kleurverhoudingen en de compositie interessant zijn. Er gebeurt veel.

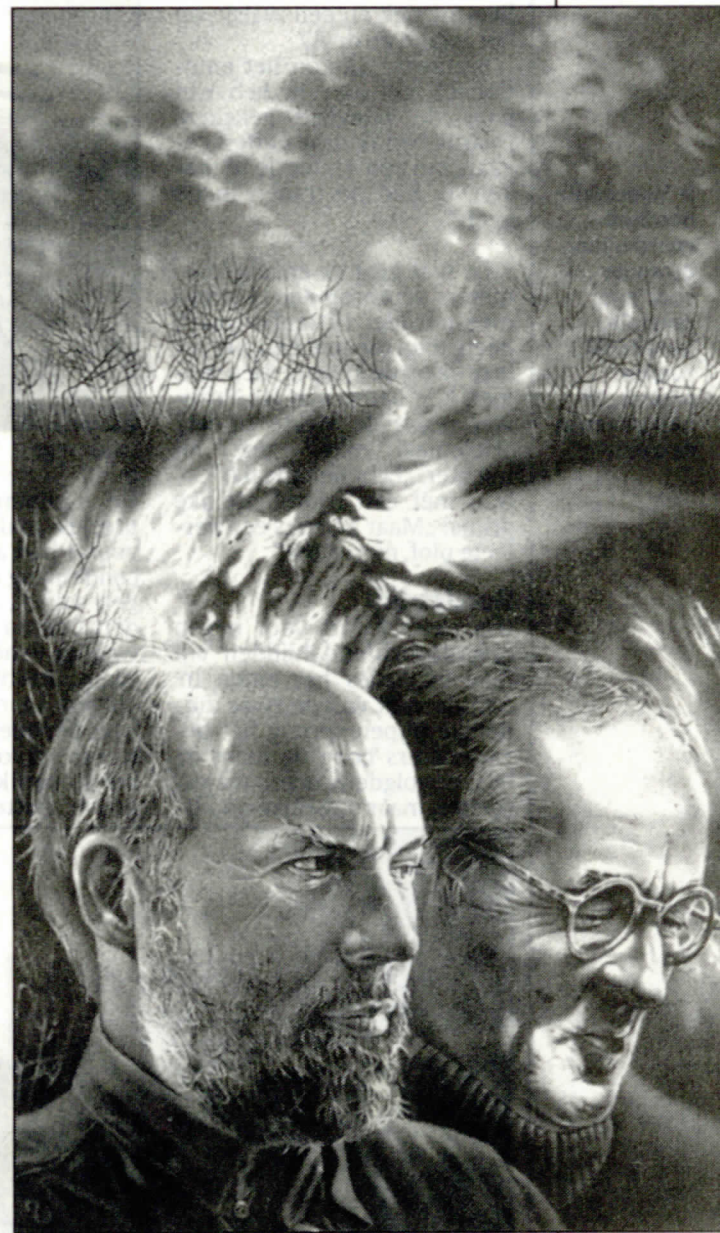
Aquarellen

De beste portretten zijn voor mij in veel gevallen die van Herman van Hoogdaem met zijn aquarellen van stillevens en interieurs, waarmee of waarin de schrijver waarschijnlijk bijna dagelijks verkeert: een mooie bijna ingehouden techniek, soms iets te strak, die toch net het toeval genoeg ruimte biedt voor het speelse, het ondoordachte.

Welk een andersoortige aquarellen dan toch elders in het museum, op de tentoonstelling van Marinus van Raalte (1873-1944). Eén van de vele vergeten namen uit de periode rond de laatste eeuwwisseling, één van de boeiendste periodes uit de kunstgeschiedenis gezien de vele veranderingen die zich toen in de kunst voltrokken. Van Raalte speelde echter geen grote rol bij die veranderingen. Zijn werken, veel olieverschilderijen, tonen hem als een gematigd impressionist. Ook het luminisme had enige invloed op hem, zij het gering, want 'Terwijl om hem heen langzamerhand de kloof tussen de moderne en de traditionele kunst steeds groter werd, ging hij zijn eigen weg'. Aldus Caroline de Jonge in de monografie gewijd aan Van Raalte. Zij begon in 1994 een onderzoek naar de voor haar - en voor velen met haar - nog geheel onbekende Amsterdamse kunstschilder. 'De Goeden hebben mij niet lief' schijnt de schilder regelmatig opgemerkt te hebben omdat succes bij een breder publiek uitbleef. Collega's en recensenten schijnen hem echter in zijn tijd zeer gewaardeerd te hebben.

Stadsgezichten

En nu? Zoveel jaren na dato? Nog altijd weten deze werken te boeien, niet zozeer de figuurstudies als wel de stadsgezichten. Natuurlijk zijn de *Suffragettes* knap geschilderd en is *De Vergadering* in houding en gebaren van de figuren een levendig tafereeltje geworden. Maar in beide schilderijen is het de achtergrond met zijn abstracte vlakken, dat de aandacht trekt. Dat geldt ook voor het kleurverloop en de schitterende nuancerings in aquarellen als *Singel met gezicht op Munttoren* en *Bewaarschool*. Een prachtig kleurspel zien we eveneens in de stadsgezichten. Zie de boten op de achtergrond van een speelplaats en de huizen op *Het*

uitzicht van Arti met de heerlijke ruige penseelvoering. Juist door die bijna losse toetsen, door die zelfstandige kleurvormen, zoals ook in een enkel tuinschilderij, kent het schilderij nauwelijks een rustpunt voor het oog en ontdekten men steeds weer interessante gedeelten.

Assen, Drents Museum, 'Op Petret' t/m 17-5; Van Raalte t/m 24-5. Open: di t/m zo 11-17 uur.

Boek, 'Op Petret', uitg. St. Het Drentse Boek, Zuidwolde. Caroline De Jonge, 'Marinus van Raalte', uitg. Waanders, Zwolle.

▲ De Drentse 'schrievers' Martin Koster en Gerard Stout, zoals ze door Ger Siks werden vereeuwigd.

Foto: Drents Museum

9D 27-4-98